

Nr 677

Av herr Nilsson i Tvärålund m. fl., *angående beräkningen av skördevärdena för fodersäd i de fyra nordligaste länen.*

(Lika lydande med motion nr 547 i Första kammaren)

Chefen för jordbruksdepartementet upplyser i statsverkspropositionen att statistiska centralbyrån och skördestatistiska nämnden utför ett betydande antal undersökningar för att förbättra skördeskadeskyddet. För 1965 års skörd föreslås emellertid att uppskattningen av den biologiska skörden får en oförändrad uppläggning.

De på grund av frost ogynnsamma somrarna 1962 och 1964 har medfört svåra förluster på spannmålsskörden, särskilt i övre Norrland. Den kvantitativa skördenedsättningen avspeglades i provyteskördarna, som i många fall motsvarade en hektarskörd på endast 800—1000 kg kärna. Förlusterna accentueras ytterligare av att näringsvärdet i den frostskadade fodersåden är väsentligt lägre än normalt på grund av särskilt hög växttrådhalt. Detta förhållande kommer dock inte till uttryck vid nu tillämpad metod för den objektiva skördeuppskattningen. Ett tillräckligt underlag för en skördeuppskattning med hänsynstagande till kvaliteten har inte ansetts föreligga i fråga om fodersåden såsom beträffande vissa andra grödor. Av statistiska centralbyråns redogörelse över möjligheterna att göra skördeskadeskyddet mera anpassningsbart och rättvist framgår inte att ovannämnda förhållande skall undersökas. Sådan kvalitetsnedsättning som förorsakas av bärgnings-skador och lagringsförluster på grund av hög vattenhalt, mögling, mältning etc. hos fullmogen säd föreligger det utan tvivel stora svårigheter att få en riktig bedömning av. Annorlunda är emellertid förhållandet beträffande en genom avbrott i växtlighet och mognad förorsakad kvalitetsförsämring, exempelvis genom frost, varigenom näringsvärdet påtagligt försämras. Genom många fältförsök och analyser av ifrågavarande försöksmaterial har detta kunnat konstateras. Ett visst samband mellan skördens kvalitet och hektarskördens totalvikt, hektolitervikt, 1 000-kornvikt och växttrådhalt har kunnat konstateras vid olika grad av frostsador. Härav kunde efter ett lämpligt urval skördevärdet bedömas och justeras med ledning av de framkomna resultaten. Härigenom synes det möjligt att erhålla en objektiv och någorlunda tillförlitlig uppskattning av spannmålets kvalitet, påverkad av avbrott i mognadsutvecklingen, vilket är synnerligen betydelsefullt för en riktig värdering av skördeskador på spannmål i norra Sverige. Uppskatt-

ningen av skördevärdet för fodersäd utan hänsynstagande till kvalitetsfrågan kommer under åren 1962 och 1964 för de fyra nordligaste länen att medföra ett alltför högt aktuellt skördevärde och ett missvisande resultat.

Även om ovannämnda förfaringssätt innebär vissa generaliseringar bör metoden det oaktat leda till en betydligt rättvisare värdering av fodersäds-skörden än om man som nu helt bortser från kvalitetsproblemet.

Den ovan antydda specialundersökningen bör inte vara så omfattande och medföra sådana kostnader att man fördenskull bör avstå från att pröva den. De rön och erfarenheter som gjorts på detta område under åren 1962 och 1964 synes kunna ge god vägledning för utformning av en någorlunda tillförlitlig metod att fastställa kvalitetsnedsättning på fodersäd på grund av frostsador.

Med hänvisning till vad sålunda anförts hemställs,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om att statistiska centralbyrån och skördestatistiska nämnden får i uppdrag att med ledning av de erfarenheter som gjorts åren 1962 och 1964 vidtagna åtgärder varigenom skördevärderna för fodersäd i de fyra nordligaste länen beräknas även med hänsyn till den kvalitetsförsämring som uppstår vid frostsada.

Stockholm i januari 1965

Jan-Ivan Nilsson

Erik Larsson
i Norderön

Harald Larsson
i Hedenäset

Gunnar Lundmark

Tore Nilsson

Per Petersson